

2/2018

NEJVYŠŠÍ SOUD
ODDĚLENÍ ANALYTIKY
A SROVNÁVACÍHO PRÁVA

BULLETIN

Pravidelný přehled právních novinek se zaměřením na rozhodovací praxi Soudního dvora Evropské unie, Evropského soudu pro lidská práva a zahraničních nejvyšších soudů.

ODDĚLENÍ

Oddělení analytiky a srovnávacího práva Nejvyššího soudu poskytuje odbornou poradenskou činnost pro soudce Nejvyššího soudu, jakož i pro soudce soudů nižších stupňů v oblasti evropského práva.

SLOŽENÍ

Dušan Sulitka, vedoucí oddělení
dusan.sulitka@nsoud.cz, +420 541 593 437

Petr Barták, poradce
petr.bartak@nsoud.cz, +420 541 593 523

Jan Bena, poradce
jan.bena@nsoud.cz, +420 541 593 161

Lukáš Boháček, poradce
lukas.bohacek@nsoud.cz, +420 541 593 137

Katalin Deák, poradkyně
katalin.deak@nsoud.cz, +420 541 593 480

Ladislav Kováč, poradce
ladislav.kovac@nsoud.cz, +420 541 593 519

Lívia Plavcová, poradkyně
livia.plavcova@nsoud.cz, +420 541 593 271

KONTAKT

 Oddělení analytiky a srovnávacího práva
Nejvyšší soud

 Burešova 20
657 37 Brno

 +420 541 593 437

 international@nsoud.cz

 www.nsoud.cz

SOCIAL

BULLETIN

**PROGRAMY NA POTLAČOVÁNÍ ZOBRAZENÍ REKLAM
A NEKALÁ SOUTĚŽ**
SPOLKOVÝ SOUDNÍ DVŮR (STR. 6)

**POUŽITELNOST ZÁZNAMŮ Z PALUBNÍCH
KAMER VOZIDEL PŘI DOKAZOVÁNÍ**
SPOLKOVÝ SOUDNÍ DVŮR (STR. 7)

POVINNÉ ZASTOUPENÍ V TRESTNÍM ŘÍZENÍ
CORREIA DE MATOS (STR. 10)

**SPRAVEDLIVÝ PROCES V KONTEXTU VEŘEJNÝCH POBÍDEK
ČI VEŘEJNÝCH ZAKÁZEK**
MIROVNI INŠTITUT (STR. 11)

**VÝKLAD POJMU „MANŽEL NEBO MANŽELKA“
PRO ÚČELY SVOBODY POBYTU UNIJNÍCH OBČANŮ**
COMAN (STR. 15)

**POŽADAVEK ČESKÉ STÁTNÍ PŘÍSLUŠNOSTI PRO NOTÁŘE
V ČESKÉ REPUBLICCE**
KOMISE (STR. 17)

ÚVODNÍK

název neuveden, autor neuveden, CC0 1.0

Vážení čtenáři,

vítáme Vás u dalšího čísla Bulletinu oddělení analytiky a srovnávacího práva, ve kterém mimo jiné informujeme o zprávě EU Justice Scoreboard za rok 2018, která přináší informace o soudních reformách, délce řízení v občanskoprávních a obchodních věcech, o množství nápadu nebo o nevyřízených věcech v členských státech Evropské unie. Je potěšující, že pro Českou republiku ze zprávy vyplynuly závěry, které poukazují na zlepšení ve více ukazatelích.

Z judikatury vrcholných evropských soudů je třeba upozornit na velice zajímavá rozhodnutí Spolkového soudního dvora, který se v uplynulém období zabýval otázkou, zda počítačové aplikace sloužící na blokování reklam na webových stránkách neporušují zákon o nekalé soutěži a také otázkou, zda záznamy z palubních kamer umístěných v automobilech lze v soudním řízení v případě dopravních nehod použít jako důkaz. Posledně uvedené poskytuje zároveň vodítko pro technické nastavení palubních kamer, které nezasahuje do práva na ochranu osobních údajů.

Soudní dvůr Evropské unie se v rozsudku Coman zabýval problematikou výkladu pojmu „manžel nebo manželka“, a to konkrétně, zda se uvedené pojmy vztahují také na státního příslušníka třetího státu, který je stejného pohlaví jako občan Evropské unie, s nímž právoplatně uzavřel manželství podle práva jiného členského státu. Z rozsudku ze dne 15. 3. 2018 ve věci vedené proti České republice pak plyne závěr, že podmínka české státní příslušnosti pro přístup k povolání notáře v České republice je v rozporu s čl. 49 SFEU. Takový požadavek pro přístup k povolání notáře podle názoru Soudního dvora představuje diskriminaci na základě státní příslušnosti a je nepřipustným omezováním svobody usazování.

Z judikatury Evropského soudu pro lidská práva je třeba upozornit na rozsudek z oblasti trestního práva ve věci Correia de Matos proti Portugalsku. Z hlediska merita se jednalo o posouzení, zda požadavek na povinné zastoupení právním zástupcem v trestním řízení vyžadovaný portugalským právem není v rozporu s čl. 6 odst. 1 a 3 písm. c) Úmluvy. Výkladem stejného článku se Evropský soud pro lidská práva zabýval i ve věci Mirovni Inštitut proti Slovinsku, kdy posuzoval otázku, zda právo na spravedlivý proces dle čl. 6 odst. 1 Úmluvy dopadá i na soudní spory vzniklé na základě veřejných zakázek.

Za redakci přeje příjemné čtení
Dušan Sulítka

V případě zájmu o pravidelné zasílání našeho Bulletinu můžete prostřednictvím emailu international@nsoud.cz požádat o zařazení na seznam odběratelů.

OBSAH

AKTUALITY	... 4
------------------	-------

JUDIKATURA NEJVYŠŠÍCH EVROPSKÝCH SOUDŮ

Slovensko: <i>Ústavnost § 5b zákona o ochraně spotřebitele ukládající soudu přiblížit k promlčení ex offo</i>	... 5
Německo: <i>Programy na potlačování zobrazení reklam a nekalá soutěž</i>	... 6
Německo: <i>Použitelnost záznamů z palubních kamer vozidel při dokazování</i>	... 7
Spojené království: <i>Právo na respektování soukromého a rodinného života a právo ženy na potrat</i>	... 8

JUDIKATURA EVROPSKÉHO SOUDU PRO LIDSKÁ PRÁVA

Correia de Matos: <i>Povinné zastoupení v trestním řízení</i>	... 10
Mirovni Inštitut: <i>Spravedlivý proces v kontextu veřejných pobídek či veřejných zakázek</i>	... 11
Ottan: <i>Svoboda projevu advokáta v kontextu mediálního komentování rasového složení poroty</i>	... 12
Zubac: <i>Nepřípustnost opravného prostředku v případě rozhodnutí o sporu z vlastnického práva</i>	... 13

JUDIKATURA SOUDNÍHO DVORA EVROPSKÉ UNIE

Associação Sindical dos Juizes Portugueses: <i>Snižování platů soudců ve světle unijního práva</i>	... 14
Coman: <i>Výklad pojmu „manžel nebo manželka“ pro účely svobody pobytu unijních občanů</i>	... 15
Komise: <i>Požadavek české státní příslušnosti pro notáře v České republice</i>	... 17
Wirtschaftsakademie Schleswig-Holstein: <i>Odpovědnost správce fanouškovské stránky na Facebooku za zpracování osobních údajů</i>	... 18

MONITORING LITERATURY	... 20
------------------------------	--------

AKTUALITY

Česká justice očima EU Justice Scoreboard 2018

Evropská komise zveřejnila 28. 5. 2018 zprávu „[2018 EU Justice Scoreboard](#)“, která poskytuje přehled o stavu kvality, efektivity a nezávislosti soudů v rámci Unie, když porovnává data z let 2010, 2014, 2015 a 2016. Zpráva, na základě podkladů kontaktních osob v jednotlivých členských státech, přináší informace o soudních reformách, délce řízení v občanskoprávních a obchodních věcech, o množství nápadu nebo o nevyřízených věcech.

Letošní vydání přináší i nově zpracované údaje o délce řízení na soudech všech stupňů v civilních, obchodních a správních věcech, prezentuje nový přehled o strukturálních fondech pro justiční reformy a ukazatele o tom, jak jsou zohledňovány potřeby některých specifických skupin „uživatelů“ justičního systému (kupříkladu zrakově postižené osoby) při poskytování veřejných informací. Zobrazuje ovšem i fungování justice v oblasti trestního práva (konkrétně oblast „praní špinavých peněz“) a poprvé nabízí přehled organizace státního zastupitelství v členských státech Unie.

Pro Českou republiku ze správy vyplynuly závěry, které poukazují na zlepšení ve více ukazatelích. Je aktivní v oblasti přijatých, jakož i schvalovaných předpisů v rámci reformy justice na úrovni procesních předpisů nebo správy soudnictví. Česká republika si udržela přední příčky v případě délky řízení na prvním stupni, jakož i v hodnocení skončených věcí na všech třech stupních.

Posuzovaný byl i poměr nápadu a vyřízených věcí soudů rozhodujících v prvním stupni, přičemž v roce 2016 došlo k zlepšení a poměr vyřešených věcí se zvýšil. Oproti roku 2015 se snížilo i množství věcí, které čekají na rozhodnutí, kdy úroveň jejich počtu zaznamenala nejnižší hodnotu za všechny sledované roky.

Ladislav Kováč

Účinnost protokolu č. 16 k Úmluvě

Dne 1. 8. 2018 vstupuje v účinnost Protokol č. 16 k Úmluvě, který cílí na další posílení dialogu mezi ESLP a členskými státy Úmluvy.

Protokol umožňuje vrcholným vnitrostátním soudům států podávat žádosti o poradní stanoviska k zásadním otázkám ohledně výkladu a uplatňování práv a svobod ve smyslu Úmluvy. Žádosti, jejichž podání bude ze strany soudů dobrovolné, se musí týkat věcí, které jsou před vnitrostátními soudy řešeny, a stanoviska Soudu budou nezávazná.

Účinnost Protokolu byla podmíněna ratifikací ze strany deseti států. Tato poslední ratifikace byla provedena Francií, která tak umožnila zahájení uplatňování Protokolu.

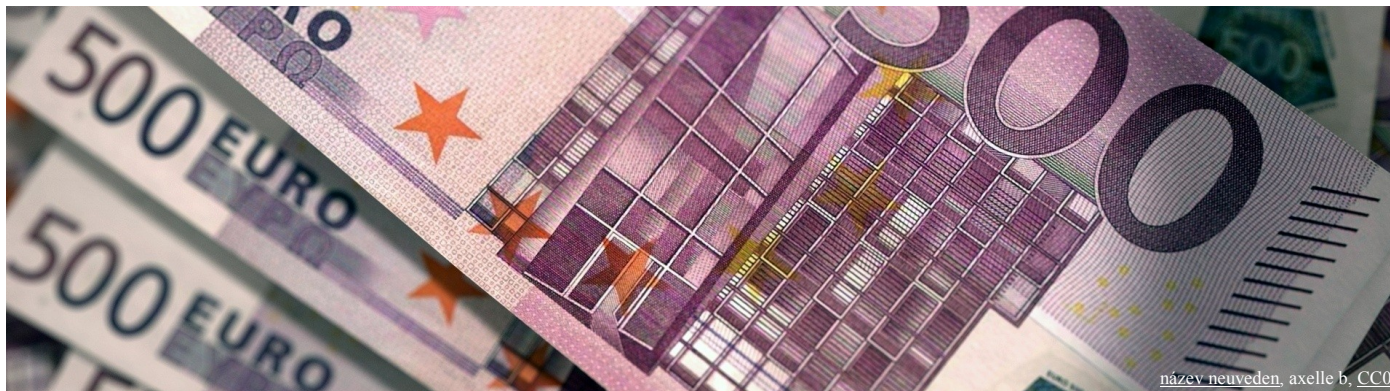
Aktualizace Příručky evropského práva na ochranu dat

Agentura Evropské unie pro základní práva (FRA), Rada Evropy a Evropský inspektor ochrany údajů zveřejnili aktualizaci [Příručky evropského práva na ochranu dat](#) v kontextu nové unijní úpravy v této oblasti a aktualizace textu Úmluvy Rady Evropy č. 108.

Dokument (zatím dostupný jen v anglickém jazyce) je vyčerpávajícím podkladem pokrývajícím předmětnou problematiku. Kromě přehledného výkladu zahrnuje též relevantní judikaturu a praktické ilustrace. Příručka je tak zaměřena zejména na podporu praktické aplikace pravidel a požadavků plynoucích z úpravy ochrany dat v prostředí Evropské unie a Rady Evropy a v tomto smyslu jistě najde široké uplatnění.

Jan Bena

JUDIKATURA NEJVYŠŠÍCH SOUDŮ

Slovensko: Ústavní soud

Nález ze dne 7. 2. 2018, sp. zn. Pl. ÚS 11/2016

Ústavnost § 5b zákona o ochraně spotřebitele ukládající soudu přihlížet k promlčení *ex offo*

Ústavní soud Slovenské republiky dne 7. 2. 2018 ve věci sp. zn. Pl. ÚS 11/2016 v plénu, na návrh Okresního soudu Košice II, rozhodl, že § 5b zákona o ochraně spotřebitele není v souladu s čl. 46 odst. 1 ve spojení s čl. 1 odst. 1 Ústavy Slovenské republiky z důvodu, že na ochranu zranitelného jednotlivce existují i mírnější prostředky a že uvedená právní úprava není nezbytná pro naplnění tohoto cíle.

Okresní soud Košice II se na Ústavní soud obrátil s otázkou posouzení, zdali § 5b zákona o ochraně spotřebitele je v souladu s čl. 1 odst. 1 a čl. 46 odst. 1 Ústavy Slovenské republiky. Okresní soud se v konkrétní věci zabýval sporem o zaplacení peněžní částky z titulu nároku žalobce na zaplacení odměny za poskytnutí telekomunikačních služeb. Okresní soud během řízení dospěl k závěru, že aplikací ustanovení § 5b zákona o ochraně spotřebitele se jednostranně zvýhodňuje dlužník – spotřebitel – tím, že soud má povinnost přihlížet k oslabení nároku prodávajícího vůči spotřebiteli, včetně promlčení. Taková ochrana jednoho z účastníků řízení je dle okresního soudu v rozporu s principem nestrannosti soudu a tedy i s principem právního státu.

Podstatou posouzení ústavního soudu následně bylo, jestli povinnost soudu *ex offo* přihlížet k promlčení spotřebitelského úvěru je v souladu s čl. 46 odst. 1 slovenské ústavy, který zaručuje právo na nestranný soud, právo na soudní ochranu a právo na přístup k soudu ve spojení s právní jistotou, která je garantovaná jak v čl. 46 odst. 1, tak i v čl. 1 odst. 1 Ústavy.

Ústavní soud nejprve odmítl posuzovat danou věc z hlediska práva na nestranný soud, protože je třeba přesněji oddělit tradiční nestrannost od „nestrannosti“ vyplývající z pravidla, které svědčí jen jedné straně sporu. Posuzoval tak to, zda předmětné ustanovení zákona o ochraně spotřebitele podstatně neznevýhodňuje spotřebitele a zda byla dosažena procení férovost. Při posouzení souladu se zaměřil na testování procesní nerovnosti, přičemž důraz

položil na proporcionalitu daného ustanovení. V rámci průzkumu proporcionality se Ústavní soud ptal, zdali je na ochranu spotřebitele opravdu nevyhnutelné, aby k promlčené pohledávce soud přihlížel *ex offo*, čímž dle Ústavního soudu vzniká efekt prekluze.

Dle Ústavního soudu by výchozím bodem měla být i nadále myšlenka, že dluhy se mají platit. Zároveň poukázal na unikátnost promlčení, které dle Ústavního soudu stojí uprostřed průsečíku práva hmotného i procesního. Jelikož je dle Ústavního soudu pravým smyslem promlčení otevřít možnost nezaplatit takový dluh, na který se dlužník s jistotou nepamatuje, dochází prozkoumávanou úpravou k zásahu do autonomie vůle, protože dlužníkovi se v podstatě vnucuje ochrana, jejíž využití by mělo být ponecháno na něm.

Ústavní soud rovněž uvedl, že Národní rada Slovenské republiky chtěla udělit dlužníkům jakési procesní odpuštění dluhu. Provedla to ovšem zjednodušujícím způsobem a v tomto smyslu i svévolně. Důvody uváděné Národní radou a vládou na podporu předmětného ustanovení zákona o ochraně spotřebitele nekorespondovaly dle Ústavního soudu s jeho obsahem, jelikož otázka vzdělaného nebo nevzdělaného spotřebitele je spíše otázkou právní pomoci v řízení a neměla být řešena prostřednictvím hmotněprávní úpravy v procesněprávním „kabátu“. Dle Ústavního soudu se tak žalovaný stává pasivním příjemcem benefitu promlčení a v jistém smyslu objektem. Právní úprava je příliš jednostranná a to jak samotným procesem, tak i tím, že presumuje nekalost daných dluhů. Dle soudu právní úprava svou zjednodušující přímočarostí vykazuje asymetrii, protože všech dodavatelů staví na stranu „těch zlých“ a spotřebitelů na stranu „těch dobrých“.

Vycházejíc z toho, že dluhy se mají plnit, z ochrany autonomie jednotlivce, z ochrany férovosti procesu jako objektivní hodnoty, jakož i z praktických zkušeností, že úprava často škodí těm poctivějším, Ústavní soud konstatoval, že

na ochranu zranitelného jednotlivce existují i mírnější prostředky, kupříkladu formou právní pomoci nebo úpravou poučovací povinnosti. Zdůraznil také, že obsahem principu ochrany slabší strany je „dorovnání“ procesního postavení slabší strany tak, aby byla zabezpečena funkční procesní rovnost, která koreluje s procesním postavením „silnější“ protistrany. Nebylo by proto správné interpretovat princip ochrany slabší strany tak, že se má zajistit nadřazené postavení slabší strany ve vztahu k protistraně.

Ústavní soud se v závěru zabýval i principem legality, když uvedl, že z důvodu několika kontroverzních komponentů právní úpravy (nejistota, zda se jedná o promlčení nebo prekluzi, temporalita právní normy a další) jako celku došlo k překročení prahu komponentu právní jistoty jakožto součásti principu právního státu, jakož i práva na soudní ochranu. V tomto smyslu tak byl porušen princip legality jako komponent procesní spravedlnosti.

Ladislav Kováč

Německo: Spolkový soudní dvůr

Rozsudek ze dne 19. 4. 2018, sp. zn. I ZR 154/16

Programy na potlačování zobrazení reklam a nekalá soutěž

Úplné znění rozsudku

Tisková zpráva

Spolkový soudní dvůr rozhodl, že programy sloužící na blokování reklam na webových stránkách neporušují zákon o nekalé soutěži (Gesetz gegen den unlauteren Wettbewerb).

Žalobce, vydavatelství Axel Springer, zpřístupňuje obsah na svých webových stránkách, přičemž financování zajišťuje prostřednictvím reklam, za jejichž zveřejnění na těchto webových stránkách platí jiné společnosti. Žalobce provozuje počítačový program AdBlock Plus, který je zaměřen na potlačování zobrazení reklamy na internetových stránkách. Reklamy zachyceny filtračním mechanismem programu nacházející se na tzv. blacklistu jsou automaticky blokovány. Žalovaný ale nabízí společností možnost zařadit se na tzv. whitelist, a tak předejít blokování. Předpokladem je, že jejich reklama splňuje žalovaným stanovené podmínky pro přijatelnou reklamu a zároveň žalovanému poskytnou podíl na zisku. U malých a středně velkých podniků však žalovaný podle svého tvrzení finanční příspěvek v této formě nevyžaduje.

Vydavatelství Axel Springer se domnívá, že program blokující reklamy má protisoutěžní charakter. Domáhá se vyslovení zákazu nabízet program blokující reklamní obsahy, resp. podpůrně se domáhá, aby soud vyslovil zákaz nabízet takový počítačový program, který za poskytnutí protihodnoty potlačuje reklamy na základě kritérií stanovených žalovaným.

Nabídka blokování reklam nepředstavuje dle názoru Spolkového soudního dvora zvláštní omezení či překážku ve smyslu § 4 odst. 4 zákona o nekalé soutěži, podle které jedná nekalosoutěžně ten, kdo jiným soutěžitelům způsobuje cíleně újmu. Jeho úmyslem není vytěsnění, nýbrž především podpora vlastní soutěže. Generuje příjmy tím, že za poplatek zařazuje společnosti na tzv. whitelist, čímž jim umožní zobrazení jejich reklam. Obchodní model žalovaného předpokládá proto funkčnost internetových stránek žalobce. Žalovaný nepůsobí nabídkou svého programu bezprostředně na služby nabízené žalující společností Axel Springer. Využití programu je důsledkem autonomního rozhodnutí uživatelů internetu. Nepřímý dopad na nabídku žalobce nepředstavuje nekalosoutěžní jednání. Ani zvažování zájmů dotčených osob nevede k závěru o existenci nekalosoutěžního poškození žalobce.

Rovněž s ohledem na svobodu tisku lze žalobci připustit, aby čelil nepříznivým účinkům používání předmětného programu tím, že by přijal možná obranná opatření. K takovým opatřením patří kupříkladu blokování uživatelů, kteří nechtějí upustit od blokování reklam.

Navíc, jak konstatoval Spolkový soudní dvůr, se nejedná ani o žádnou obecnou překážku na trhu, jelikož nic nenasvědčuje tomu, že obchodní model poskytování bezplatného internetového obsahu by byl narušen.

Nabídka blokátoru reklam na internetu nepředstavuje ve smyslu § 4a zákona proti nekalé soutěži agresivní obchodní praktiku vůči soutěžitelům, kteří mají zájem o umístění reklamy na webových stránkách žalobce. Nedochází k nepřipustnému ovlivňování těchto soutěžitelů, jelikož žalovaná nevyužívá svoji případnou hospodářskou sílu

získanou technickými prostředky blokátoru reklam způsobem, který by byl s to významně omezit schopnost soutěžitelů k informovanému rozhodování.

Katalin Deák

název neuveden, autor neuveden, CC0

Německo: Spolkový soudní dvůr

Rozsudek ze dne 15. 5. 2018, sp. zn. VI ZR 233/17

Použitelnost záznamů z palubních kamer vozidel při dokazování

Úplné znění rozsudku

Tisková zpráva

Spolkový soudní dvůr rozhodl, že záznamy z palubních kamer umístěných v automobilech lze v soudním řízení v případě dopravních nehod použít jako důkazy, zároveň poskytl vodítko pro technické nastavení palubních kamer, které nezasahuje do práva na ochranu osobních údajů.

Žalobce se domáhal náhrady škody, která mu na vozidle vznikla při střetu s jiným autem. Vozidla žalobce a žalovaného se bočně srazily v okamžiku, kdy se oba nacházeli v paralelních odbočovacích pruzích. Mezi stranami je sporné, kdo opustil svůj pruh a způsobil tím kolizi. Jízda před srážkou a následně i samotná srážka byly zachyceny na palubní kameru nainstalovanou na auto žalobce. Prvostupňový soud přiznal žalobci náhradu poloviny škody a to s poukazem na hledisko obecného nebezpečí plynoucí z provozu. Žalobce neposkytl důkazy pro své tvrzení, podle kterého měl žalovaný opustit svůj jízdní pruh a při odbočování přejet do pruhu žalobce. Podle vyjádření soudního znalce je technicky možný jak žalobcem, tak žalovaným prezentovaný průběh nehody. Návrhu žalobce použít pro účely dokazování záznam palubní kamery nebylo vyhověno. Žalobce se svým odvoláním u zemského soud neuspěl, záznam totiž podle názoru zemského soudu porušuje ustanovení na ochranu osobních údajů, a nelze ho proto použít jako důkaz v soudním řízení.

Spolkový soudní dvůr předně uvedl, že předkládaný videozáznam je na základě předpisů o ochraně osobních údajů nepřipustný. Porušuje § 4 BDSG (*Bundesdatenschutzgesetz*, spolkový zákon o ochraně údajů), podle kterého lze shromažďovat, zpracovávat a používat osobní údaje, umožňuje nebo přikazuje-li to jiný zákon,

resp. pokud k tomu dala dotčená osoba souhlas, v předmětném případě však takový souhlas chybí. Zpracování osobních údajů nelze oprávněně opřít ani o § 6b odst. 1, dle kterého lze snímat veřejně dostupný prostor, je-li zpracování údajů nezbytně nutné pro účely oprávněných zájmů a současně nepřeváží zájmy subjektu údajů. Právní základ pro zpracování nelze nalézt ani v § 28 odst. 1 BDSG, který umožňuje zpracování osobních údajů pro vlastní obchodní účely za současného splnění podmínky nezbytnosti nepřevážení zájmů subjektu údajů nad oprávněnými zájmy zpracovatele. Každopádně není nepřetržitě zaznamenávání veškerého dění na silnici a podél jízdní trasy žalobce nutné k realizaci jeho zájmu na zajištění důkazů, neboť je technicky proveditelné také krátké, mimořádné zaznamenávání děje bezprostředně po nehodě. Kupříkladu trvalým přepisováním záznamu v krátkých intervalech a spuštěním funkce trvalého ukládání dat teprve při kolizi nebo zpomalení vozidla.

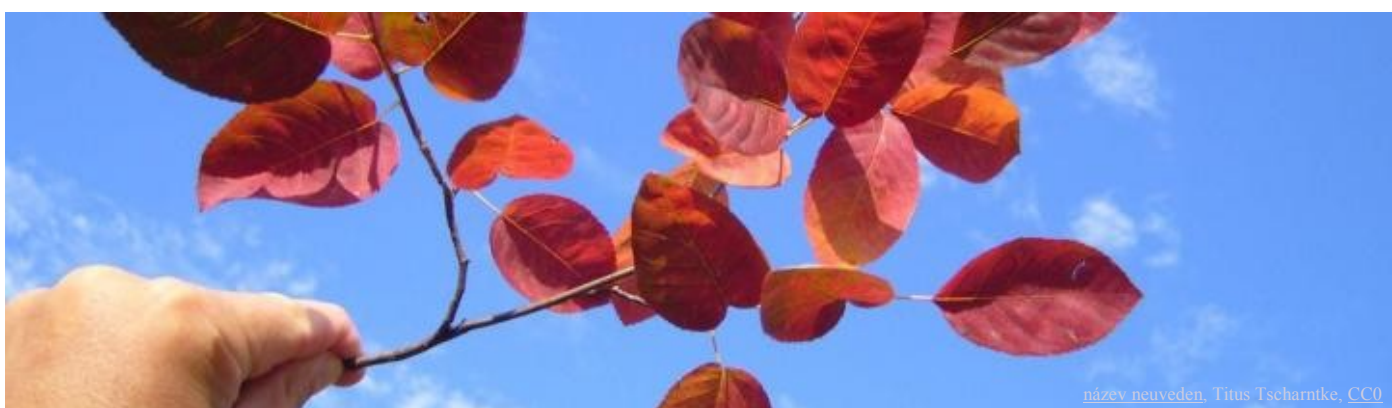
I přes výše uvedené považuje Spolkový soudní dvůr předkládaný videozáznam za přípustný důkaz v řízeních o odpovědnosti za škodu v případě dopravních nehod. Nepřipustnost důkazního prostředku či nezákonnost při opatření důkazu totiž v civilním řízení nevedou automaticky k zákazu použití daného důkazu (tzv. *Beweisverwertungsverbot*). O otázce použitelnosti konkrétního důkazu se má rozhodovat toliko po vážení proti sobě stojících zájmů v konkrétním případě. Nad zájmem žalovaného na informační sebeurčení a práva na ochranu projevů osobní povahy převáží zájem žalobce na prosazení svých občansko-právních nároků spolu s ústavně zakotveným právem být slyšen ve spojení se zájmem na fungujícím výkonu spravedlnosti.

Událost se odehrávala na veřejném prostranství, na ulici, kde se žalovaný zdržoval dobrovolně. Svou účastí na provozu na veřejných komunikacích se sám vystavil vnímání a pozorování ostatními účastníky dopravy. Zaznamenány byly přitom pouze události na veřejné komunikaci, které je v zásadě každý s to vnímat. V této souvislosti se má též zohlednit důkazní nouze, která je způsobena rychlostí sledu událostí v provozu. Ani možný zásah do osobnostních práv třetích osob – účastníků dopravy nevede k odlišnému závěru při zvažování v kolizi stojících zájmů. Jejich ochranně je učiněno zadost ustanoveními práva ochrany osobních údajů, která nesměřují k zákazu použití důkazů (tzv. *Beweisverwertungsverbot*). Porušení těchto ustanovení je sankcionováno vysokými pokutami, v krajních případech dokonce hrozí i trest odnětí svobody.

Konečně je v řízení o odpovědnosti za škodu v případě dopravních nehod nutné poznamenat, že zákon přisuzuje zvláštní význam důkazním zájmům poškozené strany při nehodě prostřednictvím § 142 trestního zákoníku, který sankcionuje nedovolené vzdálení se z místa nehody. Účastník dopravní nehody tak musí umožnit identifikaci své osoby, vozidla a formy své účasti na nehodě jednak svou přítomností a také poskytnutím požadovaných informací. Navíc na základě zákona o silničním provozu musí na výzvu uvést své jméno, adresu, ukázat řidičský průkaz a průkaz o registraci vozidla.

Spolkový soudní dvůr vzhledem k výše uvedenému rozhodnutí odvolacího soudu zrušil a věc vrátil k dalšímu řízení zemskému soudu.

Katalin Deák

Spojené království: Nejvyšší soud

Rozsudek ze dne 7. 6. 2018, sp. zn. [2018] UKSC 27

Právo na respektování soukromého a rodinného života a právo ženy na potrat

Úplné znění rozsudku

Tisková zpráva

Nejvyšší soud Spojeného království se ve svém rozsudku ze dne 7. 6. 2018 zabýval podáním Severoirského výboru na ochranu lidských práv („Výbor“), dle kterého jsou severoirské zákony kriminalizující potraty, s výjimkou potratů učiněných v zájmu přežití matky či potratů učiněných na základě vážného fyzického či psychického strádání matky, v rozporu s Úmluvou o ochraně lidských práv a základních svobod. Nejvyšší soud sice dovolání z procesních důvodů odmítl, i přesto však uvedl, že severoirské zákony porušují čl. 8 Úmluvy.

Trestní zákoník v Severním Irsku kriminalizuje provádění potratů, ledaže by dítě ohrožovalo život matky nebo v případech, kdy by těhotenství způsobilo vážné fyzické či psychické strádání matky (tzv. Bourneova výjimka na základě rozhodnutí britských soudů ve věci R v Bourne [1939] 1 KB 687). Dle Výboru je problematické zejména to, že severoirské zákony zakazovaly potraty i v případech a) smrtelné anomálie plodu, b) těhotenství, které je důsledkem znásilnění a c) těhotenství vzešlého z incestu. Severoirský soud I. stupně v předchozím řízení uvedl, že severoirské zákony jsou v rozporu s čl. 8 Úmluvy, ovšem od-

volací soud toto rozhodnutí změnil a Výbor byl nucen se obrátit na Nejvyšší soud Spojeného království (dále také „Soud“).

Soud ve svém rozhodnutí sice stanovil, že Výbor nemá aktivní legitimaci k zahájení takového řízení, a proto podání Výboru odmítl. I přesto se však Soud věcí zabýval a stanovil, že severoirský trestní zákoník je v rozporu s čl. 8 (právo na respektování soukromého a rodinného života) Úmluvy, avšak neporušuje čl. 3 (zákaz mučení a podrobení nelidskému či ponižujícímu zacházení anebo trestu) Úmluvy. Toto rozhodnutí má však s ohledem na předchozí procesní odmítnutí pouze akademickou povahu.

Dle Soudu není pochyb o tom, že současné severoirské zákony jsou v rozporu s čl. 8 odst. 1 Úmluvy, avšak na stejném místě zdůraznil, že je nutné posoudit, zda nejsou legitimizovány čl. 8 odst. 2 Úmluvy, který stanoví, za jakých podmínek (např. veřejný zájem, ochrana zdraví či morálky), může stát zasáhnout do práva jednotlivce na soukromý život. Evropský soud pro lidská práva (dále také „ESLP“) ve svém rozsudku ze dne 16. 12. 2010 ve věci A, B a C proti Irsku, č. 25579/05 ponechal členským státům

poměrně širokou diskreční pravomoc, co se týká zákazu potratů, a to s ohledem na morální hodnoty občanů dotčeného státu a taktéž s ohledem na to, zda jsou dotčené ženy dostatečně poučeny o možnosti podstoupit potrat v zahraničí a pokud současně mají nárok na následnou lékařskou péči ve své domovské zemi.

Nejvyšší soud Spojeného království aplikoval závěry z výše citovaného rozhodnutí a posuzoval na jedné straně zájem nenarozeného dítěte a jeho právo na život a na straně druhé právo na život, soukromí a rodinný život matky. Soud dovodil, že je nepochybné, že lidský plod nepoživá ochrany dle čl. 2 (právo na život) Úmluvy ani dle severoirských zákonů, zatímco matka držitelkou těchto práv nepochybně je. Názor většiny severoirské společnosti je taktéž ve prospěch dekriminlizace a povolení potratů.

Soud ve svém rozboru dovodil, že není veřejný zájem na tom, aby žena donosila a porodila dítě, které je postiženo smrtelnou anomálií. Soud dodal, že další nepřiměřené stresování a ústrky a finanční náklady vzniklé těhotným ženám ve formě cestování za provedením potratu do zahraničí jsou v těchto situacích nepřipustné a jsou zřejmým porušením práv ženám plynoucích z Úmluvy.

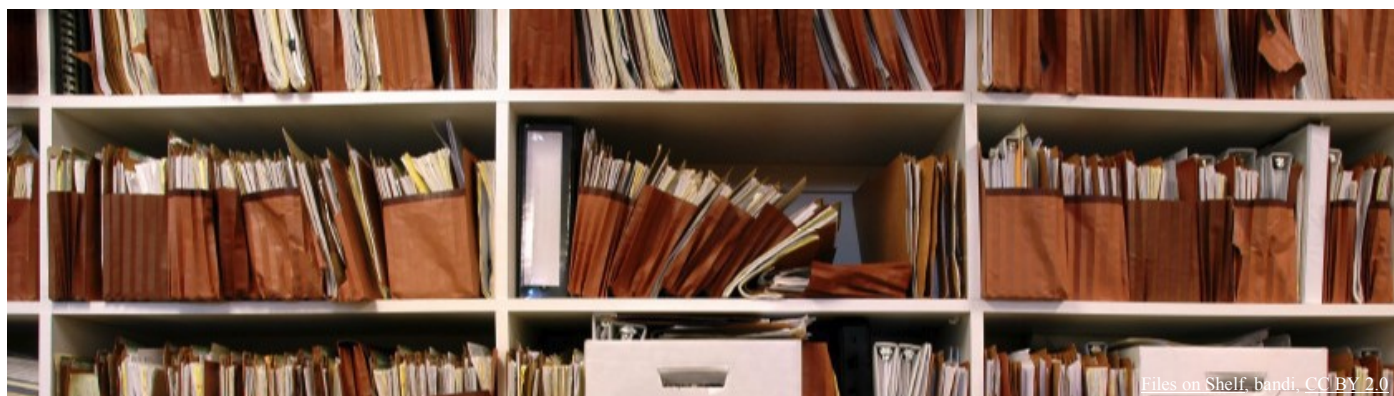
Co se týká zákazu potratů v případě početí při znásilnění, dospěl Soud k názoru, že musí převážit práva těhotné že-

ny na život a tělesnou integritu před zájmem společnosti na pokračování těhotenství. Dle Soudu je nepřipustné, aby byla žena nucena proti své vůli nejen dítě donosit, ale i nadále postupovat možné psychické útrapy způsobené tím, že s dítětem počatým při znásilnění bude mít celoživotní a blízký vztah. Obdobné závěry Soud učinil i ohledně těhotenství, jež je důsledkem incestu, kdy k výše uvedenému pouze dodal, že nejčastějším případem takových těhotenství je sexuální zneužívání mladistvých žen rodinou, jedná se tedy o nejzranitelnější skupinu osob, kterou je třeba chránit. Soud uzavřel, že s ohledem na to, že Výbor nebyl aktivně legitimován k zahájení tohoto řízení, tak je na demokraticky zvolených orgánech a institucích, aby zajistily nápravu stavu do doby, než se k Soudu dostane případ, který nebude odmítnut z procesních důvodů. Soud uvedl, že v takovém případě by s největší pravděpodobností bylo platně rozhodnuto o rozporu severoirských zákonů s Úmluvou.

Soud se ve stručnosti vyjádřil i k možnému porušení čl. 3 Úmluvy. Dle názoru Soudu nelze uzavřít, že by každá žena, které je odepřen potrat, trpěla natolik závažným způsobem, že by byl porušen čl. 3 Úmluvy. Takové posouzení by dle Soudu bylo možné pouze na základě individuálního případu a nikoliv v obecnosti a teoretické rovině.

Petr Barták

JUDIKATURA EVROPSKÉHO SOUDU PRO LIDSKÁ PRÁVA

Rozsudek velkého senátu ze dne 4. 4. 2018 ve věci Correia de Matos proti Portugalsku, č. 56402/12

Povinné zastoupení v trestním řízení

Úplné znění rozsudku Tisková zpráva

Velký senát Soudů ve svém rozsudku ze dne 4. 4. 2018 ve věci Correia de Matos proti Portugalsku, č. 56402/12 rozhodl, že požadavek na povinné zastoupení právním zástupcem v trestním řízení vyžadovaný portugalským právem není v rozporu s čl. 6 odst. 1 a 3 písm. c) Úmluvy.

Stěžovatelem je Carlos Correia de Matos, občan Portugalska, vzděláním právník a auditor profesí. V roce 1993 ho portugalská advokátní komora vyškrtila ze seznamu advokátů, jelikož shledala, že výkon advokacie není slučitelný s praxí auditora. Stěžovatel i přesto dne 28. 2. 2008 v rámci souboru občanskoprávních řízení vystupoval v roli advokáta. V jednom z těchto řízení kritizoval rozhodnutí soudce, jež z toho důvodu podal stížnost k státnímu zástupci, jelikož tvrdil, že ho stěžovatel urazil. To vedlo k trestnímu řízení proti stěžovateli. Soud ustanovil na základě vnitrostátních právních předpisů stěžovateli obhájce, což stěžovatel odmítl a požádal o povolení nahradit svého soudem ustanoveného obhájce sebou samým.

Okresní soud odmítl žádost stěžovatele o to, aby se mohl obhajovat sám. S odkazem na judikaturu Ústavního soudu Portugalska okresní soud shledal, že žalovaný nemůže v trestním řízení jednat v pozici svého obhájce. Stěžovatel se vůči tomuto rozhodnutí odvolal, ovšem neúspěšně.

Stěžovatel před Soudem namítal zejména porušení čl. 6 odst. 3 písm. c) Úmluvy, tedy práva na obhajobu osobně nebo za pomoci obhájce. Dle stěžovatele rozhodnutí vnitrostátních soudů zasáhla do jeho práva na obhajobu tím, že vyžadovala, aby byl zastoupen ustanoveným obhájcem přesto, že sám má právní vzdělání.

Pokud jde o relevanci a dostatečnost důvodů, jež podporují uplatnění užitých právních předpisů, Soud příkládal

značnou váhu kvalitě přezkumu napadeného opatření. Soud poznamenal, že zákonodárce se opakovaně rozhodl zachovat požadavek povinné pomoci obviněnému v trestním řízení. Soudy, a to zejména Nejvyšší soud a Ústavní soud, podaly prostřednictvím své judikatury důkladné zdůvodnění nezbytnosti dodržování přísného pravidla povinného právního zastoupení. Dle vnitrostátních soudů je dané pravidlo považováno za ústavní a je nezbytné jak pro zájem obviněného, tak i pro veřejný zájem. Soud poznamenal, že vnitrostátní soudy věrně odrazily úvahy Ústavního soudu, Nejvyššího soudu a odvolacích soudů Portugalska již řadu let. Zdůraznily, že pravidla o povinné pomoci, která jsou aplikována, nemají za cíl omezovat činnost obhajoby, nýbrž chránit obviněného tak, že zajistí účinnou obhajobu.

V projednávaném případě byl žalovaný navíc advokátem, jehož činnost byla pozastavena, a byl proto vyloučen z poskytování právní pomoci třetím osobám. Dále bylo ze spisu zřejmé, že stěžovatel působil jako advokát navzdory pozastavení jeho činnosti a již byl jednou obviněn z urážky soudce v tomto řízení. Existovaly tedy důvodné pochybnosti o tom, že stěžovatel nepostrádá objektivní a nezaujatý přístup, který je dle portugalského práva považován za nezbytný předpoklad k účinnému vedení obhajoby.

Soud též poznamenal, že ačkoliv dle portugalského trestního řádu byl technický aspekt obhajoby vyhrazen obhájci, právní předpisy přiznávaly stěžovateli několik prostředků, kterými mohl osobně zasáhnout do řízení. Stěžovatel též mohl požádat o změnu právního zástupce, pokud nebyl spokojen s obhájcem ustanoveným soudem.

Pokud jde o požadavek na celkovou spravedlnost řízení, Soud poznamenal, že obhajoba stěžovatele byla zajištěna soudem ustanoveným obhájcem. Soud nezjistil žádné přesvědčivé důvody, jež by vedly k pochybnostem, že obhajoba stěžovatele ustanoveným obhájcem nebyla vedena řádně, nebo aby se domníval, že vedení řízení vnitrostátními

soudy bylo jakkoli nespravedlivé. Stěžovatel navíc nepředložil žádný oprávněný argument, který by naznačoval, že trestní řízení proti němu bylo nespravedlivé.

Z těchto důvodů došel Soud k závěru, že neexistuje žádný důvod pro shledání, že předmětné trestní řízení, ve kterém vnitrostátní soudy uplatňovaly požadavek na povinnou právní pomoc, bylo nespravedlivé.

V poměru devíti soudců k osmi Soud rozhodl, že nedošlo ani k porušení čl. 6 odst. 1 ani čl. 6 odst. 3 písm. c) Úmluvy.

Lívia Plavcová

název neuveden, autor neuveden, CC0

Rozsudek ze dne 13. 3. 2018 ve věci Mirovni Inštitut proti Slovinsku, č. 32303/13 Spravedlivý proces v kontextu veřejných pobídek či veřejných zakázek

Úplné znění rozsudku

Tisková zpráva

Evropský soud pro lidská práva se ve svém rozsudku ze dne 13. 3. 2018 ve věci Mirovni Inštitut proti Slovinsku zabýval otázkou, zda právo na spravedlivý proces dle čl. 6 odst. 1 Úmluvy dopadá i na soudní spory vzniklé na základě veřejných pobídek či veřejných zakázek - v tomto konkrétním případě ve veřejné soutěži o státní podporu na vědu a výzkum. Soud došel k závěru, že právo na spravedlivý proces mají i účastníci takovéhoto řízení.

V návaznosti na výběrové řízení vyhlášené slovinským ministerstvem odpovědným za školství, vědu a sport se stěžovatel ucházel o podporu na výzkum v oblasti sociálních věd. Stěžovatel ve výběrovém řízení neuspěl, nicméně se obrátil na slovinský správní soud mj. s tím, že osoby zodpovědné za vyhodnocení veřejné soutěže nebyly objektivní, jelikož současně pracovaly na projektech, které podporu získaly. Před správním soudem stěžovatel požadoval ústní jednání. Soud ve věci nakonec rozhodl tak, že žalobu bez nařízení jednání zamítl a plně převzal odůvodnění slovinského ministerstva. Následující podání na slovinský Nejvyšší soud a následně i na Ústavní soud byla taktéž zamítnuta. Stěžovatel se obrátil na Evropský soud pro lidská práva s tím, že byla porušena jeho práva na spravedlivý proces zakotvená v článku 6 odst. 1 Úmluvy.

Rozhodnutí Soudu je důležité zejména s ohledem na to, že překonává svou dřívější rozhodovací praxi, dle které se

právo na podání námitek a právo na projednání takových námitek na veřejném slyšení v případě veřejných zakázek nepovažovalo za právo občanskoprávní, ale za právo mající kořeny v právu veřejném. Důležité dle původní judikatury Soudu bylo to, že orgány, které veřejné zakázky posuzují, mají právo jednat dle volného uvážení a že hmotné právo dotyčných států nepřiznávalo uchazečům o veřejnou zakázku právo na zadání takové veřejné zakázky.

V tomto případě však Soud navázal na své rozhodnutí ze dne 19. 9. 2017 ve věci Regner proti České republice, č. 35289/11, kde Soud předestřel čtyři situace, při kterých je čl. 6 odst. 1 Úmluvy aplikovatelný. Jednou z nich je situace, kdy úřady rozhodují o přidělení či nepřidělení podpory či grantu dle volného uvážení za předpokladu, že dotčená osoba má možnost se v daném státě obrátit na soud, aby posoudil, zda vydané rozhodnutí bylo či nebylo po právu. Dle Soudu není v této věci pochyb o tom, že stěžovatel měl právo na legitimní posouzení své žádosti a za předpokladu, že by uspěl, tak by mu bylo následně toto soukromé právo přiznáno. Soud uvedl, že čl. 6 odst. 1 Úmluvy je aplikovatelný i na situace, u kterých na první pohled chybí občanskoprávní prvek, ale které mohou mít přímý a významný dopad do soukromých práv jednotlivce.

Soud tedy rozhodl, že čl. 6 odst. 1 Úmluvy je aplikovatelný i v tomto případě, a že práva stěžovatele byla porušena.

Petr Barták

Rozsudek ze dne 19. 4. 2018 ve věci Ottan proti Francii, č. 41841/12 Svoboda projevu advokáta v kontextu mediálního komentování rasového složení poroty

Úplné znění rozsudku Tisková zpráva

Soud se v rozsudku ze dne 19. 4. 2018 ve věci Ottan proti Francii, č. 41841/12, zabýval právem na svobodu projevu advokáta, který po neúspěšném řízení v médiích uvedl, že vzhledem ke složení poroty výhradně z bílých lidí byl výsledek řízení očekávatelný, a za toto jednání mu bylo vnitrostátním soudem uloženo napomenutí. Soud rozhodl, že za daných okolností případu došlo uložení této sankce stěžovateli ze strany vnitrostátních orgánů k porušení jeho práva na svobodu projevu ve smyslu čl. 10 Úmluvy.

Stěžovatel je francouzským advokátem, který v trestním řízení zastupoval otce muže zabitého v rámci automobilové honičky s policií a obdržel od soudu napomenutí poté, co v médiích komentoval rasové složení poroty. Oběti v původně řešené věci byl sedmnáctiletý muž zahraničního původu, žijící ve vyloučené lokalitě, který v roce 2003 přišel o život poté, co na něj policista při jeho pronásledování několikrát vystřelil. Poté, co byl policista obvinění zproštěn, stěžovatel uvedl před novináři sdělení ve smyslu, že takovýto výsledek není překvapivý, jestliže je porota složená výhradně z bílých lidí.

V roce 2010 se stěžovatel dostavil k disciplinárnímu řízení před advokátní komorou pro porušení profesní etiky, nicméně toto porušení nebylo konstatováno. V návaznosti na podnět nejvyššího státního zástupce odvolací orgán posléze vydal rozhodnutí, ve kterém dospěl k závěru, že se stěžovatel porušení profesních povinností dopustil. Důvodem bylo mimo jiné to, že poznámky stěžovatele nepřispívaly k obhajobě a směřovaly toliko k rasovému původu členů poroty a ke zpochybňování její integrity a současně nepřispívaly k veřejné debatě. Soud stěžovateli uložil výtku. V obraně proti tomuto rozhodnutí stěžovatel neuspěl ani před Kasačním soudem. Před Soudem následně namítal, že došlo k porušení práva na svobodu projevu ve smyslu čl. 10 Úmluvy, neboť sankce, jež mu byla uložena, měla do tohoto jeho práva nepřiměřeně zasáhnout.

Soud v prvé řadě konstatoval, že předmětná sankce představovala zásah do práva stěžovatele na svobodu projevu.

Ohledně nezbytnosti takového zásahu v demokratické společnosti pak připomenul, že stěžovatel nebyl pod ochranou justiční imunity, jež se vztahuje pouze na výroky v soudní síni. Soud nicméně připustil, že obhajoba klienta může za určitých okolností „pokračovat“ i vně soudní síně skrze média, jestliže jsou splněny určité podmínky – advokátem uvedená vyjádření nesmí být hrubě urážlivá vůči činnosti soudu, nesmí překročit přípustnou míru komentování bez faktického základu, poznámky musí být součástí debaty ve veřejném zájmu a advokát využil případných dalších prostředků k obhajobě.

V návaznosti na uvedená kritéria Soud konstatoval, že vyjádření stěžovatele přispívalo k obhajobě jeho klienta; ačkoliv pro něj již nebyl dostupný další opravný prostředek, mohlo mít kupř. vliv na nejvyššího státního zástupce, aby podal vlastní opravný prostředek. Kromě toho dospěl k závěru, že předmětné poznámky nevyjadřovaly odpor vůči konkrétní osobě z řad poroty či vnitrostátního soudu ani nepředstavovaly nařčení z rasové podjatosti. Naopak se jednalo o hodnotový soud s faktickým podkladem, který upozorňoval na obecnou problematiku výběru členů poroty v kontextu širších diskuzí na vnitrostátní i mezinárodní úrovni a v souvislosti s projednávanou věcí. Na předmětnou situaci bylo třeba pohlížet v kontextu vyjádřené situace spojené s rozhodováním o případu. Současně se nejednalo o zpochybňování nestrannosti soudů či poroty v rozhodování o věci.

Ačkoliv byl současně stěžovatel stížen mírnou sankcí (uložením napomenutí), i toto pro něj představovalo určitou profesní zátěž a samotná mírnost této sankce nemůže ospravedlnit zásah do jeho práva. Vnitrostátní orgány tak do práva na svobodu projevu nepřiměřeně zasáhly a tento zásah nebyl v demokratické společnosti nezbytný. S ohledem na uvedené skutečnosti Soud dospěl k závěru, že došlo k porušení čl. 10 Úmluvy.

Jan Bena

Rozsudek ze dne 5. 4. 2018 ve věci Zubac proti Chorvatsku, č. 40160/12 Nepřípustnost opravného prostředku v případě rozhodnutí o sporu z vlastnického práva

Úplné znění rozsudku

Tisková zpráva

Velký senát Soudu se ve svém rozsudku ze dne 5. 4. 2018 ve věci Zubac proti Chorvatsku zabýval otázkou, zda Nejvyšší soud Chorvatska porušil čl. 6 odst. 1 Úmluvy tím, že přistupoval přesprávně formalisticky, když se odmítl zabývat opravným prostředkem z důvodu omezení přístupu k Nejvyššímu soudu prostřednictvím racione valoris. Soud dospěl k závěru, že ke porušení čl. 6 odst. 1 Úmluvy nedošlo, jelikož omezení splňovalo požadavky legitimního cílu a proporcionality.

Stěžovatelka je státní příslušnicí Bosny a Hercegoviny, která je právním nástupcem ve sporu z vlastnického práva, ve kterém se její manžel domáhal neplatnosti smlouvy o výměně nemovitostí. Původní právní zástupce stěžovatelky, resp. v dané době ještě jejího manžela, pocházel z Černé Hory a hodnotu předmětu sporu označil jako 10 000 HRK. Spor později převzal chorvatský advokát, který naznačil, že daná hodnota se pohybuje ve výši 105 000 HRK. Stěžovatelka před obecnými vnitrostátními soudy neuspěla. Nejvyšší soud označil podaný opravný prostředek jako nepřípustný, jelikož původně navržena částka nespĺňovala zákonem stanovené minimum hodnoty sporu.

Stěžovatelka před Soudem namítala porušení práva na spravedlivé řízení ve smyslu čl. 6 odst. 1 Úmluvy, neboť omezením přístupu k Nejvyššímu soudu mělo dojít k odepření práva na spravedlivý proces. Senát druhé sekce Soudu v předchozím řízení konstatoval porušení, a to zejména z důvodu nadměrně formalistického posouzení hodnoty sporu Nejvyšším soudem.

Velký senát se s tímto názorem neztotožnil a jednohlasně dospěl k opačnému závěru. Soud se zabýval zejména tím, zda omezení sledovalo legitimní cíl a zda splňovalo požadavky proporcionality. Dle Soudu je přitom omezení *racione valoris* obecně uznávaným legitimním cílem pro opravné prostředky k Nejvyššímu soudu, které zajišťují, že Nejvyšší soud, s ohledem na samotnou podstatu své role, se zabývá pouze věcmi závažného významu.

Soud rovněž konstatoval, že omezení splnilo požadavky na proporcionalitu a bylo předvídatelné. V dalším bodě

Soud připomenul, že jak stěžovatelka, tak obecné soudy se dopustily řady procesních chyb. Nicméně dle názoru Soudu jsou tyto chyby přičitatelné hlavně stěžovatce. Je pravdou, že stěžovatelka nebyla ze začátku řízení zastoupená chorvatským právním zástupcem, nicméně nic jí v tom nebránilo a později tak učinila. Proto skutečnost, že první právní zástupce údajně uvedl nepřesnou hodnotu předmětu sporu je záležitostí, jenž je přičitatelná individuálnímu výběru právního zastoupení stěžovatelky.

Dále též Soud poznamenal, že dle vnitrostátní judikatury měla stěžovatelka právo uvádět hodnotu sporu na částku, která nemusela odpovídat tržní hodnotě sporných nemovitostí. Stěžovatelka skutečně posléze na jednání naznačila, že hodnota sporu neodpovídala hodnotě nemovitostí v původním občanském řízení. Učinila tak však v pozdním stadiu řízení, a to i navzdory tomu, že tak mohla učinit už po výměně právního zástupce. Tvzením stěžovatelky, že existuje nepřiměřený rozdíl mezi uvedenou a skutečnou hodnotou, Soud proto nemůže přikládat žádnou váhu.

Stěžovatelka tvrdila, že na jednání, kde naznačila jinou hodnotu sporu, rovněž pozměnila své podání. Nicméně dle Nejvyššího soudu Chorvatska k této změně nedošlo. Soud zhodnotil, že interpretace relevantních skutečností je zejména na vnitrostátních soudech, které je ví nejlépe zhodnotit.

Dle Soudu, i když obecný soud nesprávně rozhodl o návrhu stěžovatelky na změnu hodnoty předmětu sporu a uložil stěžovatce zaplatit soudní poplatky na základě vyšší hodnoty, tyto chyby by neměly omlouvat pochybení stěžovatelky. Jinak by to znamenalo, že procesní chyba by mohla být ospravedlněna chybou jiného, což by bylo v rozporu se zásadou právního státu. Zejména z těchto důvodů Soud konstatoval, že stěžovatelka nevyvaložila nezbytnou péči a tedy nepříznivé důsledky spočívají na ní.

Co se týče přesprávně formalismu, Soud se přiklonil k tomu, že rozhodnutí chorvatského Nejvyššího soudu chránilo právní jistotu a řádný výkon spravedlnosti. Dle Soudu proto nedošlo k porušení čl. 6 odst. 1 Úmluvy.

JUDIKATURA SOUDNÍHO DVORA EVROPSKÉ UNIE

Judge Gavel and book isolated on the white background, Gorge Hodan, CC0

Rozsudek velkého senátu ze dne 27. 2. 2018 ve věci C-64/16 Associação Sindical dos Juízes Portugueses Snižování platů soudců ve světle unijního práva

Úplné znění rozsudku
Tisková zpráva

Velký senát Soudního dvora Evropské unie se v rozsudku ze dne 27. 2. 2018 ve věci C-64/16 Associação Sindical dos Juízes Portugueses zabýval předběžnou otázkou, zda musí být čl. 19 odst. 1 druhý pododstavec SEU vykládán v tom smyslu, že zásada nezávislosti soudců brání tomu, aby se na členy soudní moci členského státu vztahovala obecná opatření na snižování platů, která souvisejí s odstraňováním rozpočtového deficitu a unijním programem finanční pomoci.

Úvodem svého právního posouzení dané věci Soudní dvůr poznamenal, pokud jde o působnost *ratione materiae* čl. 19 odst. 1 druhého pododstavce SEU, že toto ustanovení se vztahuje na „oblasti pokryté právem Unie“, a to bez ohledu na situaci, kdy členské státy uplatňují toto právo ve smyslu čl. 51 odst. 1 Listiny. Podle čl. 2 SEU je Unie založena na takových hodnotách, jako je právní stát, které jsou společné členským státům ve společnosti vyznačující se mimo jiné spravedlností. V tomto ohledu přitom vzájemná důvěra mezi členskými státy, a zejména mezi jejich soudy vychází ze základního předpokladu, podle kterého členské státy sdílejí řadu společných hodnot, na nichž se Unie zakládá.

Článek 19 SEU pověřuje soudním přezkumem v unijním právním řádu nejen Soudní dvůr, ale i vnitrostátní soudy. Tyto soudy tedy ve spolupráci se Soudním dvorem plní úkol, který jim je svěřen společně a směřuje k zajištění dodržování práva při výkladu a uplatňování Smluv. Je tedy na členských státech, aby zejména na základě zásady loajální spolupráce zajistily na svých územích uplatňování a dodržování unijního práva. Z toho vyplývá, že každý členský stát musí zajistit, aby orgány, které jakožto „soudy“ ve smyslu vymezeném unijním právem spadají do jeho systému procesních prostředků v oblastech pokrytých unijním právem, splňovaly požadavky na účinnou právní ochranu. Ochrana nezávislosti těchto orgánů je přitom

k zajištění uvedené právní ochrany zásadní, jak potvrzuje čl. 47 druhý pododstavec Listiny, který mezi požadavky plynoucími ze základního práva na účinný přezkum uvádí přístup k „nezávislému“ soudu.

Nezávislost vnitrostátních soudů je podle Soudního dvora klíčová zvláště pro řádné fungování systému soudní spolupráce, kterou ztělesňuje mechanismus řízení o předběžné otázce stanovený v článku 267 SFEU, v tom smyslu, že tento mechanismus může být v souladu s ustálenou judikaturou aktivován pouze orgánem, který je pověřen aplikací unijního práva a splňuje kritérium nezávislosti. Pojem nezávislosti přitom zejména předpokládá, že daný orgán vykonává své soudní funkce zcela samostatně, není hierarchicky vázán ani podřízen a od nikoho nepřijímá příkazy či pokyny jakéhokoliv původu, čímž je chráněn před vnějšími zásahy nebo tlaky, které by mohly narušit nezávislost rozhodování jeho členů a ovlivnit jejich rozhodnutí.

Stejně jako neodvolatelnost členů soudního orgánu představuje přitom platové ohodnocení těchto členů úměrné významu funkcí, které vykonávají, záruku vlastní nezávislosti soudců. Stran projednávané věci Soudní dvůr nicméně uvedl, že je třeba uvést, že opatření na snižování platů dotčená v původním řízení byla přijata za účelem splnění požadavků na odstranění nadměrného rozpočtového deficitu portugalského státu a v souvislosti s unijním programem finanční pomoci tomuto členskému státu. Uvedená opatření stanovila omezené krácení platů v procentní sazbě, která se lišila v závislosti na jejich výši. Tato opatření se přitom nevztahovala jen na členy dotčeného soudu [Tribunal de Contas (Účetní dvůr)], ale šířejí i na různé okruhy osob zastávajících veřejné funkce a osob působících ve veřejném sektoru, včetně zástupců moci zákonodárné, výkonné a soudní.

Uvedená opatření proto dle Soudního dvora nelze vnímat jako opatření přijatá specificky vůči členům uvedeného soudu. Jeví se naopak jako obecná opatření, jejichž cílem

je přimět všechny osoby pracující ve vnitrostátní veřejné správě, aby přispěly ke snaze dosáhnout úspor za účelem splnění požadavku na snížení nadměrného rozpočtového deficitu portugalského státu.

Konečně, jak vyplynulo i z názvu předmětného zákona a ze samotného znění jeho čl. 1 odst. 1, opatření na sniže-

ní platů zavedená tímto zákonem byla dočasná, přičemž platnost těchto opatření byla ukončena ke dni 1. 10. 2016 v návaznosti na snižování srážek z platů, k němuž docházelo v průběhu roku 2016.

Dušan Sulitka

Rozsudek ze dne 11. 1. 2018 ve věci C-673/16 Coman

Výklad pojmu „manžel nebo manželka“ pro účely svobody pobytu unijních občanů

Úplné znění rozsudku

Tisková zpráva

Soudní dvůr Evropské unie se v rozsudku ze dne 5. 6. 2018 ve věci C-673/16 Coman zabýval předběžnou otázkou rumunského Ústavního soudu týkající se výkladu směrnice 2004/38 [1], zda se pojem „manžel nebo manželka“ použije i na státního příslušníka třetího státu, který je stejného pohlaví jako občan Unie, s nímž právoplatně uzavřel manželství podle práva jiného členského státu. Soudní dvůr svoje rozhodnutí opřel o čl. 21 odst. 1 SFEU, ze kterého vyvodil odvozené právo pobytu pro státního příslušníka třetího státu, pana Hamiltona, na základě kterého měly rumunské vnitrostátní orgány povinnost, výhradně pro účely přiznání tohoto odvozeného práva, uznat manželství páru stejného pohlaví.

Pan Coman, občan Rumunska, a pan Hamilton, občan USA, se seznámili v roce 2002 a bydleli spolu od roku 2005 do 2009 v USA. Od roku 2009 pracoval pan Coman v Belgii, kde společně s panem Hamiltonem v roce 2010 uzavřeli manželství. V roce 2012 požádali rumunské orgány o sdělení, jakým způsobem může pan Hamilton získat coby rodinný příslušník pana Comana, právo legálně pobývat v Rumunsku déle než tři měsíce. Rumunské orgány odpověděly, že panu Hamiltonovi svědčí právo pobytu pouze po tuto dobu z důvodu, že manželství stejného pohlaví se dle rumunského práva neuznává, a že přiznat prodloužení práva k přechodnému pobytu v Rumunsku z titulu sloučení rodiny nelze. Následně na to podali pan Coman a pan Hamilton žalobu, jíž se domáhali zejména určení, že v souvislosti s výkonem práva na volný pohyb v rámci Unie došlo k diskriminaci na základě sexuální orientace. V rámci sporu vznesli i námitku protiústavnosti ustanovení občanského zákoníku, protože to, že manželství mezi osobami stejného pohlaví, která byla uzavřena v cizině, nejsou pro účely výkonu práva pobytu uznávána, porušuje rumunskou Ústavu chránící právo na intimní,

rodinný a soukromý život jakož i zásady rovnosti. Ústavní soud se z důvodu pochybností o výkladu některých pojmů stanovených ve směrnici 2004/38 a Listině základních práv Evropské unie obrátil na Soudní dvůr s předběžnými otázkami.

Soudní dvůr úvodem připomněl předcházející výklad směrnice 2004/38, cílem které je upravit podmínky vstupu a pobytu občana Unie v jiných členských státech, než je stát, jehož má státní příslušnost. Nezakládá tedy ani odvozené právo pobytu příslušníků třetí země, kteří jsou rodinnými příslušníky občana Unie, v členském státě, jehož má uvedený občan státní příslušnost, tak jako tomu bylo i v případě pana Hamiltona. Na druhé straně Soud připomněl, že takové odvozené právo je možné přiznat přímo na základě článku 21 odst. 1 SFEU. Soud uvedl, že pokud byl při skutečném pobytu občana Unie v jiném členském státě, než jehož má státní příslušnost, rozvíjen nebo upevněn rodinný život, užitečný účinek práv vyplývajících z čl. 21 SFEU vyžaduje, aby rodinný život mohl po návratu do členského státu, jehož má státní příslušnost, pokračovat prostřednictvím přiznání odvozeného práva pobytu dotčenému rodinnému příslušníkovi. V případě neexistence takového práva by mohl být občan Unie odrazen od opuštění členského státu, jehož má státní příslušnost, za účelem využití svého práva pobytu v jiném členském státě, jelikož nemá jistotu, zda bude moci v členském státě původu pokračovat v rodinném životě, který byl takto rozvíjen v hostitelském členském státě. Podmínky pro přiznání odvozeného práva pobytu nesmí být přísnější než podmínky stanovené směrnicí 2004/38, která upravuje situaci, kdy občan Unie, využil právo volného pohybu do jiného členského státu, než jehož má státní příslušnost, a tím vzniklo i odvozené právo jeho rodinného příslušníka.

Opírají se o tyto předpoklady Soudní dvůr posuzoval, jestli čl. 21 odst. 1 SFEU brání tomu, aby příslušné orgány členského státu, jehož má občan Unie státní příslušnost, odmítly přiznat právo pobytu na jeho území občanovi třetího státu z důvodu, že právo uvedeného členského státu nezakotvuje manželství mezi osobami stejného pohlaví. Pan Coman v tomto případě využil jakožto občan Unie práva volného pohybu a pobytu v jiném členském státě, a mohl se dovolávat práv spojených s tímto postavením, včetně čl. 21 odst. 1 SFEU a to i ve vztahu k členskému státu svého původu.

Dle Soudního dvora mezi rodinné příslušníky spadá i manžel stejného pohlaví, jelikož pojem „manžel nebo manželka“ dle směrnice 2004/38 je z hlediska „genderu“ neutrální. Soud jako jeden z hlavních argumentů uvedl, že na rozdíl od registrovaného partnerství pojem „manžel nebo manželka“ dle uvedené směrnice neobsahuje odkaz na podmínky stanovené souvisejícími právními předpisy členského státu. Proto členský stát nemůže s odkazem na své vnitrostátní právo odmítnout uznat, výhradně pro účely přiznání odvozeného práva pobytu státnímu příslušníkovi třetího státu, manželství uzavřené mezi osobami stejného pohlaví v některém jiném členském státě. Na druhé straně ale Soudní dvůr uvedl, že osobní stav osob, včetně norem upravujících manželství, je oblastí, která je v pravomoci členských států a unijní právo do této pravomoci nezasahuje. Členské státy se proto mohou podle svého uvážení rozhodnout, zda manželství pro osoby stejného pohlaví upraví či nikoli. Při výkonu této pravomoci ovšem musí členské státy dodržovat unijní právo a to s ohledem na svobody pohybovat se a pobývat na území členských států občanům Unie.

Následně Soudní dvůr poukázal na účinky, kdyby členskými státy byla ponechána možnost, aby na svém území státnímu příslušníkovi třetího státu přiznávaly nebo odmítaly vstup a pobyt podle toho, zda ustanovení vnitrostátního práva stanoví manželství mezi osobami stejného pohlaví. V takovém případě by se svoboda pohybu občanů Unie měnila jednotlivě dle práva konkrétního členského státu. Soudní dvůr s odkazem na svou předcházející judikaturu uvedl, že ustanovení směrnice 2004/38 v této souvislosti nemožno vykládat restriktivně a nesmějí být ani zbavena svého užitečného účinku. Proto odmítnutí orgánů členského státu uznat, výhradně pro účely přiznání odvozeného práva pobytu státnímu příslušníkovi třetího státu, manželství uzavřené tímto státním příslušníkem s občanem Unie může narušovat výkon práva uvedeného v čl. 21 odst. 1 SFEU, kdyby občan Unie mohl být zbaven možnosti vrátit se do členského státu, jehož je státním příslušníkem, společně se svým manželem nebo manželkou.

Soudní dvůr v souvislosti s tím, že v některých státech je institut manželství jako svazku muže a ženy chráněno normami o právní síle ústavy, odmítl argument veřejného pořádku a národní identity. Dle Soudu pojem veřejný pořádek, který může odůvodnit odchylku od základní svobody, musí být chápán restriktivně a jeho dosah nemůže být určován jednostranně každým členským státem bez kontroly ze strany orgánů Unie. Povinností členského státu uznat manželství mezi osobami stejného pohlaví uzavřené v jiném členském státě podle tohoto jiného členského státu, výhradně pro účely přiznání odvozeného práva pobytu státnímu příslušníkovi třetího státu, ovšem není v prvně uvedeném členském státě institut manželství dotčen. Z této povinnosti neplyne pro daný členský stát nutnost upravit ve vnitrostátním právu institut manželství mezi osobami stejného pohlaví. Tato povinnost je omezena na povinnost uznávat taková manželství uzavřená v jiném členském státě výhradně pro účely výkonu práv, která tyto osoby dovozují z unijního práva. Tato povinnost dle Soudu nenarušuje ani národní identitu ani neohrožuje veřejný pořádek.

Soud nakonec připomněl, že pokud je vnitrostátní opatření způsobilé bránit volnému pohybu osob, je uvedené opatření možné odůvodnit jen pokud je v souladu se základními právy zaručenými Listinou. V souvislosti s pojmem manžel nebo manželka je zásadní právo na respektování soukromého a rodinného života, zaručené čl. 7 Listiny jakož i čl. 8 Úmluvy. I z judikatury Evropského soudu pro lidská práva vyplývá, že na vztah, který udržuje pár stejného pohlaví, se může vztahovat pojem „soukromý život“ i pojem „rodinný život“.

S ohledem na výše uvedené Soudní dvůr konstatoval, že čl. 21 odst. 1 SFEU je třeba vykládat tak, že brání tomu, aby orgány členského státu odmítly přiznat právo pobytu z důvodu, že právo uvedeného státu nezakotvuje manželství mezi osobami stejného pohlaví. Soudní dvůr také uvedl, že za takových okolností jako v tomto případě má státní příslušník třetího státu právo pobytu po dobu delší než tři měsíce na území členského státu, jehož státní příslušnost má občan Unie.

Ladislav Kováč

[1] Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/38/ES ze dne 29. dubna 2004 o právu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států.

Rozsudek ze dne 15. 3. 2018 ve věci C-575/16 Komise v. Česká republika Požadavek české státní příslušnosti pro notáře v České republice

Úplné znění rozsudku

Soudní dvůr se v rozsudku ze dne 15. 3. 2018 ve věci C-575/16 zabýval otázkou, zda podmínka české státní příslušnosti pro přístup k povolání notáře v České republice je v rozporu s čl. 49 SFEU. Rozhodl, že takový požadavek pro přístup k povolání notáře je diskriminací na základě státní příslušnosti zakázanou čl. 49 SFEU a jako takový představuje nepřijatelné omezení svobody usazování.

Případ navazuje na rozhodnutí Soudního dvora ze dne 24. 5. 2011, kde ve spojených věcech Soudní dvůr konstatoval, že podmínka státní příslušnosti požadovaná Belgickým královstvím, Francouzskou republikou, Lucemburským velkovévodstvím, Rakouskou republikou, Spolkovou republikou Německo a Řeckou republikou pro přístup k povolání notáře představuje diskriminaci na základě státní příslušnosti zakázanou čl. 49 SFEU. V daných řízeních vystupovala Česká republika z pozice vedlejší účastnice na podporu těchto členských států.

Na dané rozhodnutí reagovala Komise tak, že dopisem upozornila Českou republiku na neslučitelnost požadavku české státní příslušnosti pro přístup k povolání notáře a vyzvala ji k přijetí příslušných opatření k nápravě. Česká republika odpověděla dopisem z roku 2012, v němž uvedla, že v postavení notářů v České republice jsou oproti ostatním státům podstatné rozdíly, a proto je podmínka české státní příslušnosti odůvodněná. Vzhledem ke skutečnosti, že Česká republika považovala následně vydaná odůvodněná stanoviska Komise z let 2013 a 2014 za neodůvodněná, podala Komise na Českou republiku žalobu k Soudnímu dvoru.

Argumentace Komise a České republiky se v řízení týkala množství různorodých činností notáře v České republice. Ten totiž sepisuje veřejné listiny, osvědčuje právně významné skutečnosti, přijímá listiny a peníze do notářské úschovy, zapisuje skutečnosti do veřejných rejstříků, poskytuje právní poradenství a působí v pozůstalostním řízení jako soudní komisař. Jádrem sporu se přitom stala zejména činnost notáře jakožto soudního komisaře.

I když se notář v pozůstalostním řízení podílí na plnění úkolů soudních orgánů a má za tím účelem některé soudní

pravomoci, dle Komise mu vnitrostátní předpisy nepřiznávají posuzovací, rozhodovací či vynucovací pravomoc, která náleží soudům. Řízení o pozůstalosti je totiž řízením nesporným preventivního charakteru. V případě sporu totiž notář nemá jinou možnost než účastníky odkázat na soud. Naproti tomu Česká republika argumentovala, že činnost notáře je spojena s výkonem veřejné moci, a jako taková je pokryta výjimkou dle čl. 51 SFEU, tedy v daném případě je možné přístup k povolání notáře omezit na základě státní příslušnosti. Argumentovala přitom zejména tím, že notář má v zásadě stejné postavení, pravomoci a povinnosti, jaké má soudce v civilním soudním řízení. Jednotlivci jsou povinni se těmto úkonům podřídit, jako kdyby se jednalo o úkony soudu, neboť jeho rozhodnutí je autoritativní a zasahuje do práv a povinností dotčených subjektů.

Soudní dvůr nejprve připomněl svoje původní rozhodnutí z roku 2011, ve kterém rozhodl, že podmínka státní příslušnosti pro přístup k povolání notáře je v rozporu s čl. 49 SFEU. Uvedl, že cílem tohoto článku je zajistit právo na národní zacházení příslušníkům ostatních členských států, kteří v daném členském státě vykonávají svobodu usazování. Podmínka státní příslušnosti tak bezesporu představuje rozdílné zacházení, které je zásadně zakázané.

Toto zacházení je však možno v souladu s čl. 51 SFEU odůvodnit v případě, kdy je činnost spjata s výkonem veřejné moci. Jelikož se však jedná o výjimku z obecného pravidla, je nutné ji vykládat způsobem, který omezí její působnost pouze na případy, kdy to je nezbytně nutné k hájení zájmů, jejichž ochranu ustanovení čl. 51 SFEU členským státům umožňuje. V tomto směru připomněl Soudní dvůr svoji předchozí judikaturu, dle které se výjimka dle čl. 51 SFEU vztahuje pouze na činnosti, které jsou samy o sobě přímo a specificky spjaty s výkonem veřejné moci. Nejde tak o činnosti ve vztahu k výkonu veřejné moci pomocné a přípravné, činnosti, jejichž výkon nezasahuje do posuzovací a rozhodovací pravomoci správních a soudních orgánů, jakož ani činnosti, které nezahrnují samotný výkon rozhodovací či donucovací pravomoci.

Soudní dvůr následně přistoupl k ověření, zda jednotlivé činnosti svěřené notářům v českém právním řádu jsou takto přímo a specificky spjaty s výkonem veřejné moci.

Pokud jde o sepisování veřejných listin, připojování doložek vykonatelnosti, osvědčování právně významných skutečností, zápisu skutečností do veřejných rejstříků a poskytování právního poradenství, ve většině případů odkázal Soudní dvůr na svoji předchozí judikaturu, dle které tyto činnosti úzce spjaté s výkonem veřejné moci nejsou. Nespojitost s výkonem veřejné moci ostatně na jednání uznala i Česká republika.

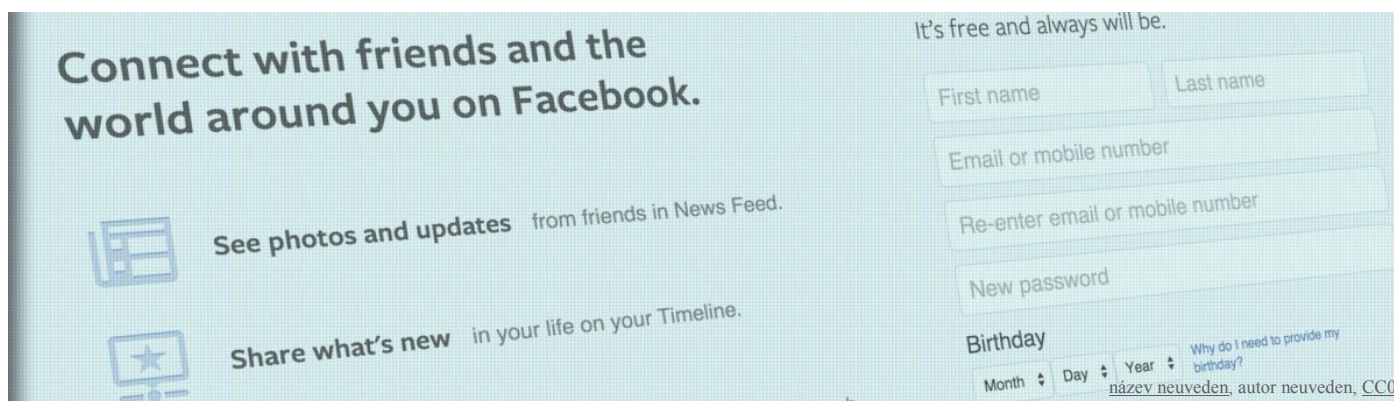
Pokud jde o činnost notáře jakožto soudního komisaře v pozůstalostním řízení, Soudní dvůr uvedl, že dle českých předpisů je tato činnost nesporné povahy, neboť je vykonávána na bázi konsensu. To konkrétně například při určení, jaký majetek ze společného jmění patří do pozůstalostního jmění, při rozdělení pozůstalosti mezi dědice či rozhodnutí, se kterými účastníky bude v řízení o pozůstalosti nadále jednáno a se kterými nikoli. V případě neshody mezi účastníky stran důležitých skutečností však nepřísluší o předmětných otázkách notáři rozhodovat, přičemž strany jsou tak odkázány řešit tento spor u soudu, který jako jediný může o sporných skutečnostech rozhodnout.

Notář proto do pravomoci soudu nezasahuje a jeho činnost je tak omezena toliko na rozhodování a další činnosti konané pouze na základě skutečností, které jsou mezi dědici nesporné.

Z toho důvodu Soudní dvůr konstatoval, že úkoly svěřené notáři v dědických věcech nelze považovat za přímo a specificky spjaté s výkonem veřejné moci tak, jak to vyžaduje výjimka dle čl. 51 SFEU. Česká republika proto tím, že uložila podmínku státní příslušnosti pro přístup k povolání notáře, nespĺnila svoje povinnosti, které pro ni vyplývají z čl. 49 SFEU.

Jelikož se jedná o první rozhodnutí v této věci proti České republice, bylo konstatováno pouze nesplnění povinnosti České republiky, aniž by byla uložena sankce. Ta však může hrozit v budoucnu v případě, kdy Česká republika nebude rozsudek Soudního dvora respektovat a nepřijme odpovídající nápravná opatření.

Lukáš Boháček

Rozsudek ze dne 5. 6. 2018 ve věci C-210/16 *Wirtschaftsakademie Schleswig-Holstein* Odpovědnost správce fanouškovské stránky na Facebooku za zpracování osobních údajů

Úplné znění rozsudku
Tisková zpráva

*Soudní dvůr Evropské unie se v rozsudku ze dne 5. 6. 2018 ve věci C-210/16 *Wirtschaftsakademie Schleswig-Holstein* zabýval mj. předběžnou otázkou, zda unijní právo umožňuje založení odpovědnosti subjektu, který má postavení správce fanouškovské stránky umístěné na sociální síti, v případě porušení pravidel o ochraně osobních údajů z důvodu volby, učiněné tímto subjektem, využít ke šíření své informační nabídky této sociální sítě.*

Soudní dvůr úvodem svého právního posouzení připomněl, že účelem směrnice 95/46 [1] dopadající na danou oblast je zajištění vysoké úrovně ochrany základních práv a svobod fyzických osob, zejména jejich soukromí, v souvislosti se zpracováním osobních údajů. V souladu s tímto cílem směrnice široce definuje pojem „správce“, přičemž nutně neodkazuje na jediný subjekt a může se týkat více subjektů, které se na tomto zpracování podílejí.

I když v projednávané věci společnost Facebook Ireland v rozhodné míře určovala účel a prostředky zpracování

osobních údajů uživatelů Facebooku, bylo třeba zkoumat, zda a v jakém rozsahu se i správce fanouškovské stránky umístěné na této síti podílí v souvislosti s touto fanouškovskou stránkou na určování účelu a prostředků zpracování osobních údajů, a lze jej tudíž rovněž považovat za „správce“ ve smyslu směrnice 95/46.

V této souvislosti Soudní dvůr uvedl, že i když pouhé použití takové sociální sítě jako je Facebook nezakládá spoluodpovědnost uživatele Facebooku za zpracování osobních údajů touto sítí, správce fanouškovské stránky umístěné na Facebooku vytvořením takové stránky umožňuje Facebooku, aby umisťoval soubory cookies na počítači nebo jakémkoli jiném zařízení osoby, která jeho fanouškovskou stránku navštívila, bez ohledu na to, zda tato osoba má či nemá zřízen účet u Facebooku.

Vytvoření fanouškovské stránky na Facebooku na straně jejího správce znamená, že provedl úkon nastavení mimo jiné podle své cílové skupiny a cílů řízení nebo propagace svých činností, které má vliv na zpracování osobních údajů za účelem vypracování statistických výkazů získaných

na základě návštěv fanouškovské stránky. Tento správce může s využitím filtrů, jež mu poskytuje Facebook, vymezit kritéria, na jejichž základě mají být tyto statistické výkazy vypracovány, a rovněž vymezit kategorie osob, jejichž osobní údaje budou Facebookem využívány. Správce fanouškovské stránky umístěné na Facebooku tudíž podle názoru Soudního dvora přispívá ke zpracování osobních údajů návštěvníků své stránky.

Přestože statistické údaje o návštěvnících v podobě výkazů vypracovaných Facebookem jsou předávány správci fanouškovské stránky výlučně v anonymizované podobě, nic to dle Soudního dvora nemění na tom, že tyto statistické výkazy jsou vypracovávány na základě předchozího shromažďování osobních údajů těchto návštěvníků pomocí souborů cookies, jež Facebook umísťuje na počítačích nebo jakýchkoli jiných zařízeních osob, které navštívily tuto stránku, a na základě zpracování k takovým statistickým účelům. Směrnice 95/46 každopádně nevyžaduje, když je dána společná odpovědnost několika aktérů za totéž zpracování, aby měl každý z nich přístup k dotčeným osobním údajům.

Za těchto okolností měl Soudní dvůr za to, že takový správce fanouškovské stránky umístěné na Facebooku,

jako byla Wirtschaftsakademie, se svým úkonem nastavení parametrů, mimo jiné podle své cílové skupiny a cílů řízení a propagace svých činností, podílí na určení účelu a prostředků zpracování osobních údajů návštěvníků své fanouškovské stránky. Z tohoto důvodu je třeba mít v případě tohoto správce za to, že je společně se společností Facebook Ireland správcem ve smyslu směrnice 95/46.

Soudní dvůr ovšem závěrem upřesnil, že z existence společné odpovědnosti nelze nezbytně dovozovat, že by jednotliví provozovatelé, jichž se zpracování osobních údajů týká, měli nést nezbytně stejný podíl odpovědnosti. Naopak, tyto provozovatelé mohou být zapojeni v různých fázích tohoto zpracování a v různé míře, takže míru odpovědnosti každého z nich je třeba hodnotit s přihlédnutím ke všem relevantním okolnostem projednávané věci.

Dušan Sulitka

[1] Směrnice Evropského parlamentu a Rady 95/46/ES ze dne 24. října 1995 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů.

MONITORING LITERATURE

System evropského práva

- Lang A. B. National Courts Ultra vires review of the ECB's policy of quantitative easing: An analysis of the German Constitutional Court's preliminary reference order in the PSPP case. *Common Market Law Review*, č. 3/2018.
- Bartolini S. The Urgent Preliminary Ruling Procedure: Ten Years On. *European Public Law*, č. 2/2018.
- Inglese M. Recent Trends in European Citizens' Initiatives: The General Court Case Law and the Commission's Practice. *European Public Law*, č. 2/2018.

Základní práva a ústavní soudnictví

- Kuner Ch. A. Court of Justice International agreements, data protection, and EU fundamental rights on the international stage: Opinion 1/15, EU-Canada PNR. *Common Market Law Review*, č. 3/2018.
- Cloots E. Safe harbour or open sea for corporate headscarf bans? Achbita and Bougnaoui. *Common Market Law Review*, č. 2/2018.
- Grochová M. Právní uznání homosexuálních a heterosexuálních vztahů: nikdy nekončící příběh před Evropským soudem pro lidská práva. *Právní rozhledy*, č. 7/2018.
- Matějec M. Přednost unijního práva a doktrína controlimiti ve světle rozsudku Taricco. *Jurisprudence*, č. 3/2018.

Evropské trestní právo

- Abazi V., Eckes Ch. Closed evidence in EU courts: Security, secrets and access to justice. *Common Market Law Review*, č. 3/2018.
- Havelka L. Důsledky a limity harmonizace vnitrostátních trestních sankcí prostřednictvím unijního práva: příklad ochrany finančních zájmů Evropské unie. *Právník*, č. 3/2018.

Evropské civilní právo

- Dijkman L., Van Paddenburgh C. The Unified Patent Court as Part of a New European Patent Landscape: Wholesale Harmonization or Experiment in Legal Pluralism? *European Review of Private Law*, č. 1/2018.
- de Gioia-Carabellese P. The Directive on the Credit Agreements for Consumers relating to Residential Immovable Property (Directive 2014/17): A Regulatory Explanation and a Private Law Analysis. *European Business Law Review*, č. 1/2008.
- Simon R. Spotřebitelské modely v evropském a českém právu s ohledem na smluvněprávní spory. *Právník*, č. 5/2018.

Srovnávací právo

- Savanets L. The Sale of Consumer Goods and Associated Guarantees in Ukraine: A Comparative Analysis with EU Law. *Journal of European Consumer and Market Law*, č. 1/2018.
- Pollicino O., Soldatov O. Striking the Balance between Human Rights Online and State Security Concerns: The Russian Way in a Comparative Context. *German Law Journal*, č. 1/2018.

Petr Barták

Názory uvedené v příspěvcích představují názory autorů, nikoliv oficiální stanoviska Nejvyššího soudu.

© Nejvyšší soud, ISSN 2464-8531

2/2018
BULLETIN

NEJVYŠŠÍ SOUD
ODDĚLENÍ ANALYTIKY
A SROVNÁVACÍHO PRÁVA